

SU/Kaarlo Reipas

12.6.2019

Vaikutusarvio työmarkkinajärjestöjen 11.6.2019 sopimuksen perhe-eläkemuutoksista

Tässä muistiossa on arvioitu työmarkkinajärjestöjen sopimuksen¹ vaikutukset työeläkemenoon, keskieläkkeeseen ja työeläkkeiden rahoitukseen. Laskelmat perustuvat Eläketurvakeskuksen pitkän aikavälin laskelman 17.5.2019 korjattuun versioon². Lisäksi tämän muistion peruslaskelmaa on täsmennetty perhe-eläkkeiden osalta. Tästä syystä peruslaskelma voi poiketa korjatusta laskelmasta hieman.

Uudistuksen sisältö

Uudistus koostuu seuraavista muutoksista työeläkejärjestelmän perhe-eläkkeisiin:

1. Lapseneläkkeen päateikä nousee 18 vuodesta 20 vuoteen.
2. Leskeneläke muuttuu määräaikaiseksi, 10 vuoden pituiseksi. Sitä maksetaan kuitenkin vähintään siihen asti, kunnes nuorin lapseneläkkeen oikeutettu täyttää 18 vuotta.
3. Avopuoliso saa oikeuden leskeneläkkeeseen, jos puoliso on asunut yhdessä vähintään 5 vuotta ja heillä on yhteinen alaikäinen lapsi. Tätä leskeneläkettä maksetaan siihen asti, kunnes lapsi täyttää 18 vuotta.
4. Jos leskeneläkkeensaajaa ei ole, maksetaan lesken osuus lapsille.

Muutokset koskevat vuonna 1975 ja sen jälkeen syntyneitä.

¹ Sopimus vuoden 2017 eläkeuudistuksen jatkoneuvotteluihin liittyvistä asioista, 11.6.2019. Akava ry, Elinkeinoelämän keskusliitto EK, Kirkon työmarkkinalaitos, Kunnallinen työmarkkinalaitos, Suomen ammattiliittojen keskusjärjestö SAK ry, Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry.

² Muistio: Korjaus raportin *Lakisääteiset eläkkeet – pitkän aikavälin laskelmat 2019* laskelmiin. Kaarlo Reipas 17.5.2019. <https://www.etk.fi/wp-content/uploads/Korjaus-raportin-Lakis%C3%A4%C3%A4teiset-el%C3%A4kkeet-%E2%80%93-pitk%C3%A4n-aikav%C3%A4lin-laskelmat-2019-laskelmiin.pdf>

SU/Kaarlo Reipas

12.6.2019

Vaikutus perhe-eläkkeen saajien määrään

Uudistus kasvattaa aluksi perhe-eläkkeen saajien määrää, koska avoliitosta leskeytyneet tulevat järjestelmän piiriin ja lapseneläkettä maksetaan pitempään. Pitemmän päälle uudistus kuitenkin pienentää leskeneläkkeen saajien määrää yli neljänneksellä leskeneläkkeen määräaikaisuuden takia.

Määräaikaisuuden vaikutus leskeneläkkeiden määrään alkaa näkyä oleellisesti 2040-luvulla.

Taulukko 1. Uudistuksen vaikutus perhe-eläkkeen saajien määrään.

Leskeneläkkeen saajat, tuhansia

	2017	2020	2025	2030	2045	2065	2085
Peruslaskelma	247	241	232	229	218	189	197
Uudistuslaskelma	247	241	234	231	216	162	141
Vaikutus	0	0	1	2	-2	-27	-55

Lapseneläkkeen saajat, tuhansia

	2017	2020	2025	2030	2045	2065	2085
Peruslaskelma	13	12	11	9	6	3	2
Uudistuslaskelma	13	14	14	12	8	4	3
Vaikutus	0	2	3	3	2	1	1

Vaikutus työeläkemenoihin ja työeläkkeiden rahoitukseen

Uudistus kasvattaa työeläkemenoa vuoteen 2048 asti. Vaikutus on suurimmillaan 53 miljoonaa euroa vuoden 2017 hintatasossa vuonna 2030. Vuoden 2048 jälkeen uudistuksen vaikutus kääntyy menoa pienentäväksi ja on ennustejakson lopussa, vuonna 2085, hieman alle 700 miljoonaa euroa vuoden 2017 hintatasossa. Uudistus vaikuttaa ainoastaan perhe-eläkemenoon.

Työtulosummaan suhteutettuna vaikutus työeläkemenoon pysyy alle 0,1 prosenttiyksikössä 2060-luvulle asti. Vuonna 2085 uudistus pienentää työeläkemenoa 0,3 prosenttia työtulosummaan suhteutettuna. Vaikutus on suurempi miesvaltaisella yksityisellä sektorilla, jolla perhe-eläkemenon osuus kaikesta eläkemenosta on suurempi.

Uudistuksella on pieni TyEL-maksua kasvattava vaikutus 2040-luvun loppupuolelle asti. Tämän jälkeen vaikutus TyEL-maksuun kääntyy negatiiviseksi ja ennustejakson lopussa se on suuruudeltaan 0,4 prosenttia TyEL-palkkasummasta.

Uudistus pienentää TyEL-järjestelmän kestävästä vakiomaksutasoa 0,1 prosenttiyksikköä. Vaikutus kaikkien työeläkkeiden kestävästä vakiomaksutasoon on myös 0,1 prosenttiyksikköä.

SU/Kaarlo Reipas

12.6.2019

Taulukko 2. Uudistuksen vaikutus työeläkemenoihin ja työeläkkeiden rahoitukseen.
Työeläkemeno, miljoonaa euroa vuoden 2017 hintatasossa

	2017	2020	2025	2030	2045	2065	2085
Peruslaskelma	27151	28989	31822	34535	39331	54672	74837
Uudistuslaskelma	27151	28996	31863	34588	39348	54433	74166
Vaikutus	0	7	41	53	17	-239	-671

Työeläkemeno, prosenttia työtulosummasta

	2017	2020	2025	2030	2045	2065	2085
Peruslaskelma	31,6	31,8	32,6	32,9	30,3	33,2	37,1
Uudistuslaskelma	31,6	31,8	32,6	33,0	30,3	33,1	36,8
Vaikutus	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	-0,1	-0,3

TyEL-maksu, prosenttia TyEL-palkkasummasta

	2017	2020	2025	2030	2045	2065	2085
Peruslaskelma	24,3	24,4	24,5	24,8	24,5	27,8	30,1
Uudistuslaskelma	24,3	24,4	24,6	24,9	24,5	27,7	29,8
Vaikutus	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	-0,2	-0,4